NEDRÁŽNÍ
OBZOR
3
BŘEZEN
2019
Internetový magazín Nedrážního republikového výboru
Odborového sdružení železničářů na www.osz.org

- O činnosti RK OSŽ str. 2
- Odbory a výše mezd str. 2
- Později do důchodu? str. 3
- SON pomáhá, SON řeší str. 5
- Rychlejší výstavba str. 5
- Pojištění domácnosti str. 6
- Vedení NeRV informuje str. 7
- O zdraví... str. 9
- Společenský večer str. 10
- Lidé, které znáte str. 11
- Toulky str. 12
- Blahopřejeme str. 12

V zasedací místnosti společnosti AŽD Praha se 5. března konal odborný seminář Nedrážního republikového výboru Odborového sdružení železničářů za účasti předsedů Výborů OSŽ, předsedů a zástupců ZO OSŽ *Foto: Karel Šimáček*

Seminář funkcionářů NeRV OSŽ

Seminář, který se konal 5. března letošního roku v prostorách společnosti AŽD Praha, byl zaměřen na pracovně právní problematiku, především na zákoník práce, ale také na interní předpisy Odborového sdružení železničářů, vynecháno nebylo pojištění odpovědnosti a Obecné nařízení o ochraně soukromí občanů Evropské unie GDPR neboli General data Protection Regulation, za jejichž nedodržení bývají astronomické pokuty. Těchto oblastí se jako obvykle se ctí zhostil vedoucí Ekonomicko sociálního odboru OSŽ JUDr. Petr Večeř.

Na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pracovní úrazy, kontrolní činnost stavu BOZP, ochranu před nebezpečnými látkami, či rizika na pracovišti se zaměřila lektorka D. Žáková, inspektorka BOZP pro střední Čechy.

Seminář, který řídil člen Ústředí OSŽ a místopředseda NeRV OSŽ Miroslav Novotný a byl z jeho strany obohacen o kolektivní vyjednávání, byl určen funkcionářům ZO OSŽ, členům závodních výborů, především pak odborářům AŽD Praha a organizacím sdruženým do Nedrážního republikového výboru OSŽ.

O školení tohoto druhu bývá vždy mimořádný zájem a ani tentokrát se nejednalo o výjimku. ***–RED–***

Tradičním odborným lektorem bývá vedoucí ESO OSŽ JUDr. Petr Večeř *Foto: Jan Buchta*

Na snímku inspektorka BOZP D. Žáková při přednášce *Foto: Miroslav Novotný*

Dobrý den, milí členové ZO OSŽ,

jako Vámi zvolený člen za NeRV do RK OSŽ, si Vás dovolím informovat o její činnosti a o nejčastějších drobných nedostatcích s kterými se při kontrolách v ZO setkáváme.

INFORMACE **O ČINNOSTI** RK OSŽ

RK OSŽ provádí kontroly hospodaření Ú-OSŽ a namátkově v ZO OSŽ. RK OSŽ není „trestní oddíl" a jeho hlavní činností je upozornit, popř. pomoci při řešení nedostatků v hospodaření. V drtivé většině se vše konzultuje mezi RK OSŽ a ZO OSŽ a jen ve výjimečných případech (při hrubých nedostatcích a pochybení) se do toho zapojuje P-OSŽ s daným PV.

Za rok 2018 nebyly v hospodaření Ú-OSŽ objeveny žádné závažné nedostatky a drobné nedostatky byly ihned řešeny.

Od 12/2017 do konce roku 2018 byly provedeny kontroly v 29 ZO OSŽ, kromě několika organizací proběhly kontroly bez zjištěných závažných nedostatků a drobné nedostatky byly na místě odstraněny. U ZO OSŽ, kde byly zjištěny závažnější nedostatky byla provedena konzultace a bude u nich provedena opětovná kontrola.

Nejčastější drobné nedostatky jsou:

- Chybějící podpis předsedy ZO OSŽ na výdajovém pokladním dokladu v kolonce „Schválil"
- Chybějící prezenční listiny nebo informace o jejich uložení – např. jednání ZV, občerstvení (je třeba doložit pro kolik osob bylo zakoupeno toto občerstvení, takže buď okopírovat prezenční listinu a přiložit k účtu za občerstvení nebo připsat informaci „Prezenční listina uložena u zápisu z jednání ZV", s datem a podpisem hospodářky nebo osobou zodpovědnou za vedení hospodářství). Jednoduše řečeno, aby byla snadno dohledatelná.
- Účtenky na termopapíru je třeba okopírovat. Některé bývají už po jednom roce nečitelné.

Pokud potřebujete s něčím poradit nebo Vám není ohledně hospodaření něco jasné, můžete se obrátit na mne nebo na kohokoliv z RK OSŽ, poradíme vám.

Tomáš Šlachta

Odbory a ekonomika

Připravil Milan Sedlák

TAM, KDE PŮSOBÍ ODBORY, **TAM JSOU I VYŠŠÍ MZDY**

Díky poměrně úspěšnému sociálnímu dialogu na úrovni tripartity dochází k navyšování minimální mzdy, ale i důchodů. Snahou vlády je řešit investice do infrastruktury, a to především dopravní, což je přínosné pro společnosti, jejichž část zaměstnanců je sdružená v NeRV. Tyto společnosti se vesměs zaměřují rovněž na stavebnictví. Tak je pro ně výhodný i vznik Rady vlády pro stavebnictví ČR a také zřízený poradní orgán premiéra, tedy Investiční rada státu, která se zejména zabývá otázkou zjednodušení stavební legislativy, investicemi do dopravní infrastruktury a problematikou bydlení (to poslední je rovněž náplní pro NeRV blízkému Sdružení nájemníků ČR).

Před určitým časem nedostávaly stavební firmy potřebné množství zakázek, takže bylo nutno omezit výrobu a v řadě společností se propouštělo. Proto i odborům šlo o to, aby byl tento útlum zastaven. Nejdůležitější je a byl dostatek práce a lidé dostávali zaslouženou mzdu.

V současnosti česká ekonomika prožívá období, kdy je nedostatek zaměstnanců na trhu práce, což se přirozeně projevuje i při kolektivním vyjednávání. Dá se říci, že do určité míry jsou zaměstnavatelé více ochotni naslouchat požadavkům zaměstnanců. Dnes většina zaměstnavatelů lépe slyší na požadavek zvýšení mezd a také i na zvýšení úrovně pracovních a sociálních benefitů pro zaměstnance, ať se jedná o stravenky, penzijní připojištění či pět týdnů dovolené.

Jednoznačně se ukazuje, že tam, kde působí odborové organizace, je mzda výrazně vyšší, než tam, kde odbory nejsou.

Je tu však jiný problém. Odborové organizace zastoupené v NeRV existují sice v malých i větších společnostech, ale k těm největším patří zejména nadnárodní společnosti, které u nás působí. Vzniká situace, kdy je potom kolektivní vyjednávání rozdílné, neboť situace v mateřských firmách je odlišná, a to nejen po stránce odměňování. V jejich zemích však existují Evropské rady zaměstnanců, které při kolektivním vyjednávání sehrávají pozitivní roli. Takže naše odborové organizace mohou využít právě tohoto orgánu, aby informovaly odboráře z mateřské firmy, ale i z jiných firem, které působí v dalších evropských státech, o potížích právě při kolektivním vyjednávání. Při jednání Evropské rady zaměstnanců mohou požádat o pomoc i ostatní odboráře z řady evropských zemí. Je třeba tohoto institutu plně využívat, třeba i osobní účastí.

Samozřejmě, využívat je třeba i dalších možností kontaktu, tedy přímo jednat s odbory v mateřské firmě a společně předkládat své požadavky přímo vedení mateřské firmy. Je třeba neustále dokazovat, že naši odboráři jsou stejně plnohodnotní.

Někteří majitelé převážně menších firem, ale nejsou výjimky ani v těch větších, mají dojem, že uspoří na nákladech v provozu, když nebudou zaměstnancům vyplácet vyšší mzdy, které by odbory požadovaly. Proto založení odborů ve svých firmách odmítají. Takže potom záleží jen na libovůli zaměstnavatele, jak bude své zaměstnance vyplácet. Problém spočívá i v tom, že mnozí zaměstnanci by odborovou organizaci klidně založili, ale bojí se, že by přišli o práci.

Odborové svazy – a NeRV jako součást jednoho z nich – nabízí řešení této situace tím, že umožňuje zaměstnancům individuální členství v odborech. To znamená, že zaměstnanec, který má individuální členství, kromě kolektivního vyjednávání má veškerý servis odborů, jako každý jiný řadový člen. Běžně pro něho funguje poradenství včetně pracovního práva. Dále může využít i pomoci, když se dostane do těžké životní či pracovní situace, ať již jde o ztrátu zaměstnání či problémy vzniklé při živelní pohromě apod. Pro ty zaměstnance, kteří se obávají založit si odborovou organizaci, to je přijatelné řešení jejich situace v dané firmě.

DŮCHOD V 67 LETECH? PODLE STATISTIKŮ ANO

Český statistický úřad pro vládu vypracoval zprávu o důchodovém systému. Podle něj je nutné zvýšit věk odchodu do důchodu. Dnešní pětadvacátníci by do něho měli odcházet až po sedmašedesátém roce života. Politici rozhodnou.

Ekonomové se však shodují v tom, že se zvyšováním důchodového věku je zapotřebí začít co nejdříve. Výdaje na důchody totiž rostou čím dál rychlejším tempem.

Vláda v roce 2017 zrušila postupný růst důchodového věku a nastolila jeho zastropování na 65 letech. Zároveň ale musela na nátlak Evropské unie do zákona zakotvit, že se bude hranice vstupu do důchodu každých pět let přezkoumávat.

Ministerstvo práce za tímto účelem předloží vládě Zprávu o důchodovém systému. Vycházet přitom bude z demografických informací Českého statistického úřadu (ČSÚ). Má se tak vždy dít v letech končících číslicemi 4 a 9.

Zprávu ministerstva má vláda dostat na stůl nejpozději do poloviny roku 2019 a má sledovat, zda Češi mezi 25 až 54 roky věku prožijí v důchodu zhruba čtvrtinu života (24 až 26 procent). Pokud by se ukázalo, že nezapadají do tohoto rozmezí, mělo by ministerstvo práce navrhnout, jak důchodový věk upravit.

Statistický úřad před vánočními svátky na svých stránkách zveřejnil čísla, na nichž bude ministerská zpráva stát. Jak vyplývá z jeho Zprávy o očekávaném vývoji úmrtnosti, plodnosti a migrace v ČR, čtyřicátníkům a mladším by se mohla vidina důchodu začít vzdalovat.

Protože doba dožití roste s každou další narozenou generací, statistikům vyšlo, že ze zmíněného rozmezí vyčnívají ročníky 1980 a mladší. Pokud by se s hranicí důchodového věku nic nedělo, stráví v penzi více než 26 procent života.

ČSÚ spočítal, že by tedy měli jít do důchodu později. Čtvrtina života v penzi odpovídá u nejmladšího sledovaného ročníku 1994 (pětadvacátníci) odchodu do důchodu v 67 letech a dvou měsících.

Z příslušné zprávy pro vládu ovšem nevzniká přímá povinnost rozhodnout o změně důchodového věku.

Česká populace stárne, důchodců přibývá a pracujících ubývá. Výdaje na důchody tím pádem rostou a naopak počet těch, kteří přispívají do státního rozpočtu, klesá. Platí přitom, že čím dřív k postupnému zvyšování důchodového věku dojde, tím lépe se finanční dopad rozloží na více ročníků.

Evropská unie v této souvislosti České republice opakovaně doporučila, aby provázalo změny ve střední délce života (tedy rostoucí dobu dožití) se změnami důchodového věku. Pro vládu by to měl být jasný signál, že zafixování důchodového věku na 65 letech není dlouhodobě udržitelné.

Na druhé straně je rovněž třeba vzít v úvahu, že prodlužující se doba dožití neznamená, že člověk zůstane dostatečně zdravý, aby mohl pracovat o několik let déle než dnes. Ovšem zvýšení věku pro odchod do důchodu je jednou z hlavních alternativ pro zvýšení udržitelnosti důchodového systému.

Podle aktuálního programového prohlášení se však současná vláda ke zvyšování důchodového věku nechystá.

Vždyť pro lidi nad 50 let je obtížné najít práci i dnes, v době ekonomického růstu. To se ale může v následujících letech změnit. Ze zprávy ČSÚ vyplývá, že v příštích 30 letech počet lidí v ekonomicky aktivním věku (20 až 64 let) o milion klesne, zatímco lidí v důchodovém věku (nad 65 let) o milion přibude. Poptávka po pracovní síle tak pravděpodobně půjde nahoru. Do jaké míry to ovlivní očekávaný rozmach robotizace, dnes nedokáže nikdo říct.

V Česku došlo k prodloužení důchodového věku od roku 1990 celkem čtyřikrát. Z původních 60ti let pro muže (ženy podle počtu dětí 53 až 57 let) se postupně vyšplhal na 65 let pro obě pohlaví (platí pro muže a bezdětné ženy vstupující do penze po roce 2030).

■

Být důchodcem však není v dnešní době žádná výhra. Vždyť v Česku je aktuálně na důchody vedeno 88 tisíc exekucí.

Naštěstí lze těmto případům předcházet i s pomocí státu, což všem není úplně zřejmé. Totiž ti, kdo mají vážné zdravotní problémy, mohou žádat o invalidní důchod, průkaz ZTP, příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu či na zvláštní pomůcku. Pokud peníze nestačí kvůli nízkému příjmu a vysokým výdajům, lze se na úřad práce obrátit s žádostí o příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení či, ve chvíli, kdy se něco nepříjemného semele akutně, o mimořádnou okamžitou pomoc.

MÁ SE UZÁKONIT PĚT TÝDNŮ DOVOLENÉ – ZAMĚSTNAVATELÉ NÁVRH KRITIZUJÍ

Ministerstvo práce a sociálních věcí podporuje plošné zavedení pěti týdnů dovolené, vláda k němu zatím nezaujala žádné stanovisko. S navýšením základní výměry dovolené nesouhlasí ministerstvo financí ani Hospodářská komora.

Navrhující poslanci tvrdí, že pětitýdenní dovolená by neměla výrazné dopady na podnikatelské prostředí. Už nyní řada podnikatelů poskytuje zaměstnancům jeden týden dovolené navíc formou benefitu nebo ho má zakotvený přímo v pracovní smlouvě.

Jsme jeden z nejdéle pracujících národů v Evropě vůbec a právě navýšení na pět týdnů dovolené pro všechny zaměstnance je jeden z dobrých způsobů, jak pracovní dobu zkrátit. Plošným zavedením pětitýdenní dovolené dojde také k odstranění nerovnosti mezi pedagogickými pracovníky, kteří dnes mají pět popřípadě osm týdnů dovolené, a ostatními.

V současné době je již běžným požadavkem zaměstnanců na benefit v rámci pracovního poměru více volna, a tím i více času pro rodinné a osobní aktivity. Česká republika totiž patří k zemím s nejdelší pracovní dobou. Navíc odborníci dokladují, že odpočatý zaměstnanec je méně náchylný k úrazům.

Hospodářská komora proti návrhu argumentuje tím, že náklady zaměstnavatelů by po aktualizovaném propočtu vzrostly zhruba o 35 miliard korun. Návrh by byl údajně dalším výrazným zásahem do podnikatelského prostředí a zejména pro menší firmy by mohl být až likvidační.

Svaz průmyslu a dopravy navíc uvedl nevhodné načasování návrhu, který přichází v době kritického nedostatku zaměstnanců na trhu práce. Návrh zkracuje fond pracovní doby každého zaměstnance o další týden. Ve výsledku tak vyvíjí tlak na další přesčasovou práci a zvyšuje poptávku po dalších, již tak nedostupných pracovních silách.

Proti je i ministerstvo financí. Argumentuje tím, že zaměstnanci v případě uzákonění nároku ztratí dosavadní benefity, včetně například volných dnů na stonání. S prodlužováním dovolené nesouhlasí ani ministerstvo průmyslu a obchodu.

O novele zákona však rozhodnou poslanci. Možnost prodloužení základní výměry dovolené zaměstnavatelem by návrh ponechal. Rovněž nemění délku dovolené učitelů a akademických pracovníků vysokých škol. Její předkladatelé chtějí, aby byla účinná od roku 2020.

PARAZITNÍ ODBORY SE FIRMÁM PRODRAŽÍ

Co znamenají odbory pro zaměstnance, není třeba zdůrazňovat. Technologický pokrok však nahrává i tzv. parazitním odborovým organizacím. Stále častěji se objevují odbory, řekněme, nového typu, které slouží jako efektivní nástroj průmyslové špionáže, nebo dokonce prostředek k ničení sociálního smíru u konkurence. Dalším a přitom společensky neméně negativním úkazem je spojení odborové práce s prosazováním partikulárních obchodních nebo politických zájmů. Zdá se to jako sci-fi. Ale je to opravdu pouze mystifikace?

Vodítkem k odhalení zmíněného typu odborů může posloužit to, že podnět pro jejich vznik nepřišel od zaměstnanců podniku, v němž chce tato organizace působit. Bývá založena „zvnějšku" a v jejím čele stojí předseda, který obvykle není zaměstnancem dané firmy. Jenže při neustále se měnících majitelích a různých restrukturalizacích se může stát, že takový předseda nakonec ani nemůže být zaměstnancem firmy. Ale to je jiná historie, která se parazitních odborů netýká. To jen, že taková situace může nastat, aniž by se o parazitní odbory jednalo.

Ale držme se tématu. Po svém zápisu do spolkového rejstříku pak tyto parazitní odbory sdělí zaměstnavateli, že existují a chtějí, aby vůči nim plnil povinnost informovat a projednávat firemní strategii. Tyto informace pak sice shromažďují, avšak nijak s nimi nepracují, ani nevyjednávají o ochraně práv zaměstnanců.

Další podobou odborů „nového typu" je tzv. on-line organizace. Jedná se o spolek, který dálkově láká první tři zaměstnance potřebné k založení odborů na odpuštění členského příspěvku. Následně po určení priorit ve své odborové práci se snaží na zaměstnavatele přenést co nejvíce nákladů vzniklých ze své činnosti.

Odbory v on-line podobě mohou vzniknout u každého zaměstnavatele. V největším ohrožení přitom paradoxně nejsou firmy, u nichž zatím žádné odbory nepůsobí, ale společnosti s nečinnou tradiční odborovou organizací. Spolek „nového typu" dokáže díky svému efektnímu vystupování zaujmout část odborářského členstva a využít ho pro své zájmy. Firma, u které tyto odbory vznikly, jim pak musí hradit odborové právníky i náklady na software.

Je pravda, že se tyto novodobé odbory prodraží firmám, ale rovněž hrubě narušují činnost odborů tradičních. Tříští jejich činnost, a ty pak nemohou účinně prosazovat zájmy zaměstnanců. I v jejich zájmu tedy je, aby se taková konkurence ve firmách nevyskytovala.

KDO MÁ NÁROK NA PODPORU V NEZAMĚSTNANOSTI

Nezaměstnanost je sice stále rekordně nízká a pracovní úřady evidují více volných pracovních míst než žadatelů o práci, ale nikdy není vyloučeno, že na úřad práce nemůžete vyrazit bohužel i vy. Je proto dobré vědět, jak vám stát pomůže, pokud zůstanete bez práce.

V tom případě se **musíte registrovat na Úřadu práce ČR podle svého trvalého bydliště, ideálně do tří pracovních dní od konce zaměstnání**. Registraci vám v tom případě provedou zpětně a bude navazovat na vaše dosavadní zaměstnání. Když přijdete o práci, je důležité se na úřad práce vypravit ihned. A to i v případě, když jste třeba obdrželi vysoké odstupné a nemáte v tom případě žádný finanční problém. Jen tak si totiž nebudete muset sami platit zdravotní pojištění!

CO s sebou BUDETE POTŘEBOVAT? Samozřejmostí je občanský průkaz, který byste měli mít neustále při sobě i ve vlastním zájmu, kdyby se vám něco přihodilo, dále Doklad o skončení pracovního poměru (výpověď či dohodu o skončení pracovního poměru), vyplněnou Žádost o zprostředkování zaměstnání a Žádost o podporu v nezaměstnanosti. K tomu si připravte Zápočtový list od posledního zaměstnavatele a Potvrzení zaměstnavatele pro účely posouzení nároku na podporu v nezaměstnanosti a Potvrzení zaměstnavatele o vyplacení odstupného.

Formuláře lze vyzvednout na úřadě práce nebo stáhnout z internetu na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Aby bylo jejich vyplňování pochopitelnější, úřad práce připravil i jejich vzorově vyplněné verze.

Důležité je vědět, **KDO MÁ NÁROK** na státní podporu v nezaměstnanosti. Jsou to ti, kteří v předchozích dvou letech odpracovali alespoň 12 měsíců a současně platili sociální pojištění (z některých typů práce na dohodu se pojistné neodvádí).

- Výše uvedenou podmínku musí splnit i ti, kteří žádají po studiu či po ukončení podnikání.
- Na podporu má nárok i ten, kdo byl dosud na rodičovské, jen výpočet její výše je jiný.

A KDO NÁROK NEMÁ? Je to ten, s kým v posledním půl roce zaměstnavatel ukončil pracovní poměr kvůli zvlášť hrubému porušení pracovních povinností. Jde třeba o opilost na pracovišti, neomluvenou absenci a podobně. Mezi situace, které by se mohly týkat i nekonfliktních zaměstnanců, patří například chatování na internetu, což bohužel bývá v současnosti věc více než běžná. Důležité je vědět, že nárok na podporu nemají starobní důchodci.

Podpora nezaměstnanosti se vyplácí takto: Ve věku do 50 let 5 měsíců, od 50 do 55 let 8 měsíců a nad 55 let věku 11 měsíců.

Na vyšší podporu dosáhnete, když se zapojíte do rekvalifikace, v tom případě můžete od třetího měsíce počítat s 60 procenty předchozího průměrného čistého výdělku.

KOLIK MŮŽE RODINA S DĚTMI ZÍSKAT OD STÁTU?

Kromě peněz, které za rodičovství dostanete přímo od státu, existují i další výhody. Třeba ta, že platíte nižší daň z příjmů. To se samozřejmě týká jen těch, kdo nějaké daně mají platit, tedy lidí, kteří pracují. Jmenuje se to daňové zvýhodnění na vyživované děti a nárok na úlevu máte již v tom měsíci, kdy se dítě narodí. Pokud jste zaměstnaní, donesete kopii rodného listu dítěte do mzdové účtárny. Podnikatelé úlevu uplatní, až budou podávat daňové přiznání.

Úleva je odstupňovaná podle toho, kolik dětí vyživujete. Na první dítě si můžete odečíst 15 204 Kč ročně, na druhé dítě 19 404 Kč ročně a na třetí a každé další dítě 24 204 Kč ročně. Částka se odečítá od vypočtené daně, takže jsou to opravdu peníze, které máte jako rodina navíc. Samozřejmě úlevu na dané dítě může v jednom měsíci uplatňovat jen jeden z rodičů.

Pokud pracujete, ale nevyděláváte moc, můžete kromě slevy na dani získat navíc daňový bonus na vyživované děti. Podmínkou je, abyste jako rodič vydělával alespoň 66 000 korun za rok. V takovém případě je vypočtená daň tak nízká, že by úlevu nebylo možné uplatnit, nebylo by ji totiž od čeho odečítat. V tu chvíli se úleva změní v daňový bonus a nevyužitou úlevu dostanete od státu navíc.

SON POMÁHÁ, SON ŘEŠÍ

Ke zneužití nájemců bytů společnosti RESIDOMO, s.r.o. došlo podle slov předsedy Sdružení nájemníků ČR (SON) Milana Taraby v souvislosti s postoupením údajných pohledávek nájemníků ve prospěch společnosti Arca Services a.s., nyní společnost Serbina Consulting a.s. S žádostí o pomoc při řešení tohoto problému se na sdružení obracejí jak jeho členové, tak nájemníci bytů společnosti RESIDOMO.

„SON chrání zájmy nájemníků, nechceme, aby bylo zneužito neznalosti těch, kteří postoupili společnosti Serbina Consulting údajné pohledávky a byli uvedeni v omyl. Proto máme připraven vzorový dokument s návodem, jak smlouvu o postoupení údajné pohledávky zrušit,“ uvedl předseda sdružení SON Milan Taraba.

Sdružení SON vnímá jednání společnosti Serbina Consulting jako pochybné, podvodné a nebezpečné. SON již dříve společnost Serbina Consulting na její podvodné jednání připomínající „šmejdy“ upozornilo a požádalo, aby všechny dosud uzavřené smlouvy o postoupení pohledávek právně relevantním způsobem ukončila. Sdružení SON nájemníkům doporučilo obrátit se na advokátní kancelář JUDr. Tomáše Sokola, která v říjnu poslala v zastoupení dvou nájemkyň společnosti Serbina Consulting sdělení, že uzavřené smlouvy považují za neplatné (tzv. dovolání se neplatnosti smlouvy). Svým klientům tím garantovala, že tyto dvě smlouvy o postoupení pohledávky jsou vzhledem k podvodnému postupu společnosti Serbina Consulting neplatné.

Vzorový dokument si mohou zájemci z řad nájemců vyzvednout v ostravském regionálním poradenském centru SON, které jim v této věci rovněž poskytne další pomoc a spolupráci.

Kontakt: Regionální poradenské centrum SON Ostrava, ulice 28. října 165/68, tel. 604 598 939

O sporu Arca Services a RESIDOMO

Společnost Arca Services a.s. slovenského miliardáře Pavola Krúpy podala žalobu ve věci náhrady škody. Ta měla údajně vzniknout jedné nájemkyni bytu dřívějšího OKD, a.s. tím, že této nájemkyni nebylo přiznáno právo na přednostní odkup těchto bytů za zvýhodněných podmínek (údajně 40 000 korun za byt stanovených v privatizační smlouvě z roku 2004) při převodu společnosti RPG Byty, s.r.o. na nového vlastníka v roce 2015. Tím jí měla vzniknout údajně pohledávka, kterou pro ni společnost Arca Services a.s. na dnešním majiteli bytů, společnosti RESIDOMO, s.r.o. vymůže. Nicméně Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky již v roce 2011 vydal nález, podle něhož při převodu bytů OKD v rámci převodu společnosti k porušení privatizační smlouvy nedochází.

Společnost Arca Services a.s. dále podala insolvenční návrh na společnost RESIDOMO, s.r.o. rovněž založený na stejné pohledávce nájemkyně bytu údajně vzniklé tím, že jí někdejší majitelé firmy v čele se Zdeňkem Bakalou byt neodprodali. Usnesením Krajského soudu v Ostravě byl tento insolvenční návrh odmítnut jako zjevně bezdůvodný, což potvrdil i odvolací Vrchní soud v Olomouci.

RYCHLEJŠÍ VÝSTAVBA DOSTALA ZELENOU

Rychlejší dostavba dálniční sítě, obchvaty měst, ale také vysokorychlostní tratě nebo železniční spojení s pražským letištěm. Pro všechny tyto stavby je už možné použít tzv. mezitímní rozhodnutí, díky kterému půjde stavět ještě před vypořádáním se s výkupem pozemků. Novelu zákona urychlující výstavbu dopravní infrastruktury schválili poslanci i senátoři.

Ilustrační foto: Jan Buchta

Hlavním nástrojem pro zrychlení výstavby je možnost mezitímního rozhodnutí, které umožní stavět ještě předtím, než budou vykoupeny nebo vyvlastněny všechny pozemky např. pod budoucí dálnicí, jak už bylo vsoučasné době realizováno. U vyjmenovaných staveb povede územní řízení vždy jeden specializovaný stavební úřad v kraji, který tak celý proces urychlí.

Přílohou novely zákona o urychlení výstavby dopravní infrastruktury je také výčet dálničních staveb, který obsahuje páteřní dálniční síť, hlavní železniční koridory či vysokorychlostní tratě. Je tak možné vykoupit od vlastníka potřebné pozemky i hospodářsky nevyužitelné zbytkové části pozemku, které by jinak stát musel stejně zpřístupnit např. polní cestou. Cílem je také umožnit vstupovat na pozemky při přípravě staveb a zjednodušit výplatu náhrad za věcná břemena.

Před několika lety byla zastavena příprava a zahajování nových staveb. Teď už je možno daleko účinněji rozhýbat přípravu a zahajování nových staveb. Neúnosná byla zejména délka přípravy, která v některých případech dosahovala až třináct let. Novela zákona přípravu zrychlila.

Aktuálně se staví 193 kilometrů dálnic a silnic I. tříd a připraveno je k zahájení 147 kilometrů dalších projektů. Mezi lety 2010 až 2013 došlo k radikálnímu útlumu výstavby, roční průměr nově zahajovaných staveb spadl na pouhé 4 kilometry ročně z původních 30 kilometrů. V celkových počtech se zahájilo za tyto čtyři roky pouhých 16,4 kilometrů nových dálnic a 34,4 kilometrů na modernizované dálnici D1. Oproti tomu mezi lety 2014 až 2017 byl zahájeno 75,1 kilometrů nových dálnic a 54,3 kilometrů modernizované D1, což je v průměru skoro 19 kilometrů nových dálničních staveb a 14 kilometrů modernizované D1 ročně.

Jak jsme zmínili v úvodu, novela zákona se týká také železničních tratí, především hlavních koridorů a vysokorychlostních tratí. Ale naše nedrážní firmy se rovněž podílejí na stavbě silnic a dálnic, například OHL ŽS.

Jan Buchta

NEZAPOMEŇTE SE POJISTIT DOMOV JE DOMOV!

Pojištění domů, bytů, domácností a odpovědnosti v běžném životě je jedním z nejdůležitějších pojištění, které si lidé uzavírají. Je přece pravda, že bez auta se obejdu, když onemocním, tak mám alespoň neschopenku, ale když mi například shoří střecha nad hlavou, tak to už je velice nepříjemná situace, proto bychom na jmenované pojištění měli brát mimořádný zřetel.

I v tomto případě je ovšem pojištění a pojištění. Jako každou pojistnou smlouvu i tuto je dobré čas od času nechat zkontrolovat, přepočítat a případně přepojistit. Může se totiž stát, že hodnota nemovitosti v průběhu pojištění vzrostla, a na smlouvě je stále stará (nízká) pojistná částka, a pojišťovna při pojistné události v tomto případě bude krátit z důvodu podpojištění, takže i když pojištění máte, řádně jej platíte, tak když se něco stane, nebudete mít na opravu, a jste na tom skoro stejně jako byste pojištěni nebyli.

Takovéto pojištění však patří mezi nejužitečnější. Stačí chvilka nepozornosti a pojistná událost je na světě. Pojistné smlouvy se v průběhu let vyvíjejí a přizpůsobují požadavkům klientů. Proto například v nových pojistných smlouvách přibývají různá nová připojištění, nebo se dokonce přímo rozšiřuje rozsah krytí pojistných rizik. Například je to pojištění kybernetických rizik, ztráty vody, technických poruch, rozbití skel z jakýchkoliv příčin atd.

U pojištění domů je třeba vědět, co vlasně pojišťujeme. Většina pojišťovem totiž pojišťuje zvlášť dům (stavbu) a domácnost. K rozlišení platí jednoduchá pomůcka: Obraťte dům vzhůru nohama – co z něj vypadne, je zařízení domácnosti. Většina pojišťoven má v pojištění domácnosti zahrnuto i určité procento stavebních součásti, jako jsou např. kuchyňská linka, vestavěný nábytek a vestavěné spotřebiče. Proto když pojišťujete rodinný dům, musí toto pojištění obsahovat obě dvě zmíněná rizika.

Pojištení domácnosti, které by měl mít asi každý z nás, nás kryje nejen doma (v obývacích místnostech), ale také ve sklepě, v garáži, či před vchodem...

K čemu je vlastně dobré toto pojištění? Mnozí z nás to vůbec netuší, a tak pojištění ani nevyužijí. Například, když vás vykradou nebo vaše věci poškodí přírodní živly, vyplatí vám pojišťovna peníze, za které si snadno obstaráte nové vybavení domácnosti, to je asi hlavní důvod, proč toto pojištění uzavíráme. Řádění živlů, ale nemusí probíhat přímo u vás doma. Pojištění platí i na škody vzniklé ve společných nebytových prostorech (kočárkárnách, sklepech) nebo na oploceném pozemku u domácnosti (nářadí v kůlně, kola v garáži, zahradní nábytek na terase). A když vám nějaký dobrák vybere skříňku ve fitku? I na to pamatuje. Pojištěné máte rovněž osobní věci, včetně oblečení, elektroniky nebo sportovních potřeb. Ano, u některých pojišťoven platí toto pojištění i pro krádež uzamčeného kola před obchodem.

K tomuto druhu pojištění se často sjednává připojištění odpovědnosti v běžném životě.

Předmětem pojištění odpovědnosti občana v běžném občanském životě, jak zní přesný název tohoto pojištění, je povinnost pojištěného nahradit poškozenému újmu způsobenou v souvislosti s výkonem činnosti občana v běžném občanském životě.

Zákon v tom má jasno. Jste zodpovědní nejen za sebe, ale také za svoji rodinu i zvířata. A situacím, při kterých někomu způsobíte škodu na majetku nebo zdraví, se někdy nevyhnete. Prostě se to stává.

Například: Příliš čiperné dítě v obchodě rozbije drahou televizi. Na kole srazíte chodce nebo se na lyžích srazíte s lyžařem. Pes ze zvědavosti rozkouše návštěvě značkovou kabelku. Nebo vytopíte souseda...

Pojištění odpovědnosti za vás takové případy uhradí. Pojištění odpovědnosti hradí nejen újmu na zdraví a majetku, ale i náklady nutné k právní ochraně pojištěného.

Pojištění odpovědnosti v běžném občanském životě je prostě pojistka „na blbost“, když nejste v práci.

Pojištění domácnosti a odpovědnosti v běžném občanském životě není příliš finančně náročné a mnohdy vám může velice pomoci. Škod, kterých můžete způsobit je opravdu spousta, a ještě víc je škod, které vám může způsobit někdo jiný. Proto si myslím, že by na takovéto pojištění měl pamatovat každý z nás a jednou za čas (cca dva roky) si jej nechat zkontrolovat odborníkem, jestli je vše jak má být. A nejste-li si jisti, jak to provést, ozvěte se, poradím.

Firmě Elektrizace železnic Praha

klesl zisk o 12 pct na 335 mil.

Stavební firmě Elektrizace železnic Praha předloni klesl čistý zisk meziročně o 12,5 procenta na 334,9 milionu korun. Tržby se snížily o 6,4 procenta na 1,76 miliardy korun. Firma to uvedla ve výroční zprávě ve Sbírce listin.

V pozici generálního dodavatele společnost v roce 2017 dokončila například rekonstrukci zabezpečovacího zařízení v železniční stanici Lovosice nebo rekonstrukci trakčních stožárů v úseku Praha-Běchovice–Praha-Malešice.

Z dokončených staveb v pozici subdodavatele to byly například práce na zvýšení traťové rychlosti v úsecích Golčův Jeníkov–Čáslav a Kuřim–Tišnov nebo rekonstrukce střechy na hlavním nádraží v Praze.

Zhruba 15 procent tržeb vytvořila firma v zahraničí. V Estonsku dokončila rekonstrukci tramvajového depa v Tallinnu, dokončila také menší zakázku pro Deutsche Bahn Netz na česko-německé hranici. Společně s firmou Transit Innovations se Elektrizace železnic Praha podílela na dodávkách materiálu a návrhů řešení trakčního vedení pro příměstskou dopravu v oblasti amerického San Diega.

Společnost Elektrizace železnic Praha vznikla v roce 1954. Specializuje se na vývoj, projektování, výrobu a montáž pevných trakčních zařízení pro železnici a městskou hromadnou dopravu. Dalším oborem činnosti jsou dodávky elektrotechnologických celků pro elektrickou trakci v podobě trakčních napájecích stanic, spínacích stanic či trafostanic.

V roce 1992 byl státní podnik zprivatizován a transformován na akciovou společnost vlastněnou zčásti společností Elektrizace dopravy a Státním majetkovým fondem. Od roku 2009 je majoritním vlastníkem společnost EP Industries. Na konci roku 2017 ve firmě pracovalo 527 lidí, meziročně o 40 méně.

Zpravodajství ČTK

Dětský tábor

nemá povolení

Oblíbený dětský tábor v přerovské místní části Čekyně zaměstnává nyní magistrát města. Zjistilo se totiž, že jedna z budov jeho areálu, kam o prázdninách míří každý rok zhruba tisíc školáků, úředně neexistuje.

Prázdninový tábor v Čekyni se nachází v klidné lokalitě obklopené přírodou. Areál přitom slouží už řadu let nejen k letní rekreaci. Konají se tu i školy v přírodě a soukromé firemní akce. Majitelé – Odborové sdružení železničářů a ČD-depo kolejových vozidel zjistili, že jedna z hlavních ubytovacích budov byla povolena jen jako dočasná stavba s platným povolením pouze do roku 2000.

A protože tábor slouží k přechodnému ubytování, bylo třeba pro něj udělit výjimku, jinak by stavba nemohla být zlegalizována. Stavební úřad proto řeší dodatečné povolení, které z dočasné stavby udělá stavbu trvalou. Celý případ je ale ještě složitější, a proto se dostal i na stůl radních – v roce 2015 začala totiž na území Přerova platit takzvaná stavební uzávěra, která má být ochranou města před stavbou či povolením nežádoucích sociálních ubytoven.

A protože tábor slouží k přechodnému ubytování, bylo pro něj nutné udělit výjimku, jinak by stavba nemohla být zlegalizována. Radní souhlasili s výjimkou a uložili odboru koncepce a strategického rozvoje zahájit řízení o změně územního opatření o stavební uzávěře. Doufáme v kladné vyřešení této záležitosti.

M.N.

České dráhy vybírají firmu na provozovatele ubytovacích vozů

České dráhy vybírají, kdo bude další čtyři roky provozovat lůžkové a lehátkové vozy. V únoru vypsané zakázky mají předpokládanou hodnotu 360 milionů korun.

Ubytovací vozy má desítky let na starost společnost JLV.

Odhadovaná cena čtyřletého provozu ubytovacích vozů je 168 milionů korun. Vítěz se bude starat od ledna 2020 o provoz celkem 21 lůžkových vozů a 9 lehátkových vozů a několik starších vozů východoněmecké Provenience. Zájem o ubytovací služby v nočních spojích stále přetrvává, proto službu chtějí ČD nadále poskytovat.

České dráhy v minulých letech po zrušení objednávky ministerstva zredukovaly provoz nočních vlaků na Slovensko, další škrty nechystají, ale drobné jednotlivé úpravy v kooperaci s našimi zahraničními partnery lze očekávat.

Základ vozidlového parku ubytovacích vozů ČD aktuálně tvoří 12 lůžkových vozů WLABmz (Siemens, 2006/2007, rychlost 200 km/h, komfortní vybavení včetně oddílů De Luxe), 9 vozů WLABmee (modernizace MOVO Plzeň, 2000/2001, rychlost 160 km/h) a 9 lehátkových vozů Bcmz (ex ÖBB, Vagonka Jenbacher, 1981, modernizace 2004-2010, rychlost 160 km/h) a několik starších vozů bývalé východoněmecké produkce.

M.N.

Prostorné vlaky s wifi

Na trati mezi Budějovicemi a Lincem nasadí rakouské dráhy moderní soupravy

V prosinci 2022 dojde k výrazné obnově vozového parku na trati Linec–České Budějovice. Rakouské dráhy (ÖBB) nasadí moderní jednotky Talent 3 od Bombardieru. Vyplývá to z jednání jihočeských železničářů se zástupci ÖBB. Jednotky Talent 3 pro ÖBB představil Bombardier loni na berlínském veletrhu Innotrans.

Skříně pro třetí generaci regionálních jednotek vyrábí v tuzemském závodu v České Lípě. Zmíněné stroje Rakušané také prezentovali loni v Českých Budějovicích na Národním dnu železnice. Obě strany se dohodly na spolupráci na dalších deset let, rozsah přeshraniční dopravy by se přitom neměl zmenšovat.

Třetí generace regionálních vlaků má letos zamířit i na západ Rakouska, jezdit mají ve Vorarlbersku a Jižním Tyrolsku. Obě série poskytnou přes 300 sedadel.

Vlak by měl působit prostorně. ÖBB slibují pohodlná nastavitelná sedadla s dostatečným prostorem pro nohy. Informace zajistí palubní portál přes wifi a informační displeje. Vlak je nízkopodlažní a interiér je rozdělený do různých zón tak, aby například individuální cestující a skupiny našli optimální místo pro svou cestu. ***M.N.***

Škoda porazila španělský CAF

RegioPantery pro ČD

Vítězem soutěže na dodávku až 50 elektrických nízkopodlažních jednotek pro regionální dopravu Českých drah je Škoda Transportation se svými elektrickými jednotkami RegioPanter. V soutěži porazila španělského výrobce CAF.

Smlouvu bude možné podepsat až po uplynutí lhůty na odvolání a schválení orgány společnosti, tedy představenstvem, dozorčí radou a řídicím výborem ČD.

Škoda ani České dráhy nechtějí výsledek soutěže komentovat. Potvrzeno je, že hodnotící komise už rozhodla. Odhadovaná hodnota zakázky byla 6 miliard korun.

Jde o první z velkých rámcových smluv na dodávku elektrických vlaků pro regionální dopravu, která se chýlí ke konci. Soutěž neúspěšně napadala pro údajné diskriminační podmínky společnost Alstom, ÚOHS ale její podání zamítl.

Kapacita vozidel má být 140 až 160 míst s maximální rychlostí 160 kilometrů za hodinu. V provozu bude možné spojit až tři jednotky do jednoho vlaku s kapacitou 420 až 480 míst k sezení. ***M.N.***

Omezí České dráhy nostalgii

S výměnou vedení Českých drah v oblasti obchodu dojde i k revizi některých aktivit v oblasti železniční nostalgie. Podle člena představenstva Radka Dvořáka je potřeba vyřešit i spolupráci s Národním technickým muzeem a ministerstvem kultury.

Péče o historická vozidla ročně generuje ztrátu zhruba 40 milionů korun. Národní technické muzeum projevilo zájem část vozového parku převzít, jednání v této záležitosti probíhají a nejsou dosud uzavřená. Řeší se také zázemí, kde by historické vlaky byly umístěné.

Revizí projde i stávající nabídka nostalgických jízd. Aktuálně probíhá analýza toho, jak jsou které jízdy ziskové. Nostalgie je určitě zajímavým produktem, ale České dráhy musí najít vhodný model, jak ji prodávat veřejnosti.

Vyprodanost některých nostalgických spojů není aktuálně příliš vysoká. Nemá smysl provozovat na vlastní riziko komerční vlak, který se nezaplatí.

České dráhy budou dál pokračovat s Národním dnem železnice. Ten letos bude v ČD Muzeu v Lužné u Rakovníka.

M.N.

České dráhy převzaly od CZ LOKO poslední lokomotivu pro posuny

České dráhy převzaly poslední z dvanácti objednaných lokomotiv EffiShunter 300, které pro ně vyrobila společnost CZ LOKO

Nové lokomotivy České dráhy využívají na posun ve stanicích a depech, kde nahradily nepříliš spolehlivou řadu 714. Jde především o řazení souprav osobních vlaků a posun vozidel v rámci jejich údržby. České dráhy za lokomotivy zaplatí necelých čtvrt miliardy korun.

Hlavní výhodou je vysoká spolehlivost nových lokomotiv. Dále pak zhruba čtyřicetiprocentní úspora provozních hmot a velmi nízké náklady na pravidelný servis a splnění nejpřísnějších emisních limitů. Dvanáctikusová série lokomotiv EffiShunter 300 má označení 794.002 – 013 a jezdí ve významných železničních uzlech, jakými jsou Praha, Brno, Olomouc, Hradec Králové, Plzeň či Ústí nad Labem. Typ EffiShunter 300 společnost CZ LOKO vyvinula jako nejmenšího zástupce svého produktového portfolia. Jde o dvounápravovou lokomotivu poháněnou spalovacím motorem CAT C13 o výkonu 328 kW a maximální rychlostí 60 km/h.

Díky svým rozměrům se EffiShunter 300 uplatní také v metru a dalších speciálních drahách. To potvrzuje i úspěch z loňského roku, kdy CZ LOKO vyhrálo výběrové řízení na dodání lokomotivy této řady pro varšavské metro.

M.N.

Kolejová smyčky s přímým napojením na Kladno

Plán má podporu u Správy železniční dopravní cesty

Letiště Praha by se mělo na kolejích stát nikoli koncovou, nýbrž průjezdnou stanicí. Usiluje o to město Kladno, které chce přímé spojení na letiště přes Jeneček.

SŽDC už zadala ke zpracování „Studii zaokruhování železničního spojení letiště Václava Havla do trati Praha–Letiště VH–Kladno". Ze studie má do června vzejít návrh technického řešení tratě. SŽDC přitom dlouhodobě pracuje především na napojení letiště na Prahu. Počítá s tratí, která povede k letištním terminálům ze stanice Praha-Ruzyně přes oblast zvanou Dlouhá Míle. Na letišti by byla koncová stanice. V kombinaci s napojením na Jeneček, což je odbočka v Hostivici, by naopak vznikla velká smyčka. Kladno o ní velmi stojí.

Akce už byla zařazena do investičního plánu SŽDC. Trať na letiště z Jenečku bude muset vést částečně v tunelu, bude podjíždět dálnici D6 a ranvej.

Nejde přitom o nový nápad. Už v roce 2013 odevzdala stavební společnost OHL ŽS dokumentaci k vlivu tratě na životní prostředí (EIA). Učinila tak zřejmě jako zástupce neznámého investora. V roce 2017 pak obdržela souhlasné stanovisko ministerstva životního prostředí. SŽDC by tak teoreticky mohla toto stanovisko využít, otázka je, za jakých podmínek.

M.N.

Kolaudaci železnice brzdí bludné proudy

Osm let po dokončení elektrifikace dál čeká na kolaudaci železniční trať mezi Zábřehem a Šumperkem a zůstává ve zkušebním provozu. Na vině jsou takzvané bludné elektrické proudy, jejichž negativní účinky musí správa trati odstranit. Železniční trať Zábřeh–Šumperk, která byla elektrifikována už v roce 2010 je pořád „jen" ve zkušebním provozu. Majitel trati, Správa železniční dopravní cesty (SŽDC), na odstranění účinků bludných proudů pracuje. „V rámci příprav na kolaudaci vyvstala nově nutnost vybudovat ochranu kovových vodovodních rozvodů proti účinkům bludných proudů. Na základě požadavků vodárenské společnosti bylo nutné zahájit přípravu opatření, která negativní účinky bludných proudů budou eliminovat.

Problémy s bludnými proudy nastávají v místech, kde se do blízkosti elektrifikovaných tratí dostávají vodárenské a další sítě. Nejedná se o žádný banální problém. Bludné proudy narušují kovové vodovodní potrubí, které potom podléhá korozi mnohem dříve než za normálních podmínek. Technicky komplikovaný je už jen samotný přípravný proces.Je podmíněn náročným měřením, koordinací s dotčenými správci a týmem projektantů specializujících se na tuto problematiku. Pouze měření a mapování výskytu bludných proudů trvalo dlouhých devět měsíců. Letos na jaře už však státní podnik podepsal smlouvu s vítězem soutěže na zhotovitele dokumentace pro stavební povolení. Následně bude vypsána soutěž na zhotovitele stavby, která by účinky bludných proudů měla odstranit. Po dokončení stavby v příštím roce předpokládáme vydání kolaudačního rozhodnutí. Po osmi letech bude možné opustit zkušební provoz.

Stejný problém s bludnými proudy řešilo také Sdružení obcí údolí Desné. Tato trať byla elektrifikována rovněž před několika lety a podobně jako trať Zábřeh– Šumperk je dodnes ve zkušebním provozu. Zde však jsou práce na odstranění účinků bludných proudů na blízké sítě plynařů a vodařů už hotové. V současné době podle něj experti měří bludné proudy na rozvodech. Zdrojem takzvaných bludných proudů je stejnosměrný proud používaný zejména k pohonu dopravních prostředků jako elektrických lokomotiv nebo tramvají. Bludné proudy vznikají v zemi a dokážou značně poškodit kovová vedení, která jsou zakopaná v blízkosti kolejí.

Bludný proud (též plazivý či toulavý) je jev, který se vyskytuje při stejnosměrném napájení obvodů všude, kde je buď úmyslně, či náhodně jeden pól zdroje uzemněn. Jeho směr i velikost jsou dány Ohmovým zákonem a 1. Kirchhoffovým zákonem. Spočívá v tom, že proud se vrací do zdroje nikoliv po korektním vodiči, ale částečně vodivou zeminou. Protože zemina je směs různě vodivých chemických látek, dochází postupně k její elektrolýze a rozrušování. Pokud je navíc vlhká a jsou v ní uloženy kovové předměty, pak se celek chová jako korozní článek, a kovové předměty, které fungují jako elektrody, jsou chemicky rozrušovány, tj. rozežírány korozí. Nebezpečné jsou účinky bludných proudů na mostní konstrukce či potrubí. Zdroj: Wikipedie

M.N.

MUDr. Gabriela Ritterová

Dělit onemocnění výhradně na ženská či mužská není, v dnešní době genderového vyvážení, zrovna šťastné. **Nemoci si nevybírají.** I když některé možná ano. Kvůli genovým změnám, anatomii či hormonům určité choroby ohrožují více ženy než muže. Ženské nemoci jsou choroby, které postihují pouze nebo převážně ženy. Patří sem všechna gynekologická onemocnění, nemoci psychického charakteru, ale stále existuje možnost, že nemoc, která je považována za čistě ženskou, postihne i muže.

Osteoporóza, snižování kvality, řídnutí kostí. **Jedná se o úbytek kostní hmoty, poruchu stavby kosti, zvýšení křehkosti a riziko zlomenin** bez předchozího úrazu nebo po malém úrazu. Stav nerovnováhy mezi novotvorbou kostní hmoty a jejím úbytkem. Způsoben nedostatkem vápníku, vitamínu D, pohlavních hormonů a zvýšeným odbouráváním kostní tkáně při nedostatku fyzické zátěže. Pomalý a často bezpříznakový vývoj. Dlouhou dobu bezbolestná. Nezřídka se na ni přijde s první zlomeninou, nejčastěji hrudních a bederních obratlů. Vyšší riziko mají ženy po menopauze, snížení produkce ženských pohlavních hormonů. Riziko osteoporotické zlomeniny u mužů starších 50-ti let je 30%, v mužské populaci se vyskytuje 30-40% všech osteoporotických zlomenin. Osteoporózou jsou ohroženy ženy i muži s nízkou tělesnou hmotností, s malou fyzickou zátěží, kuřáci, konzumenti nadměrného množství alkoholu, lidé s rodinným výskytem osteoporózy, pacienti užívající pravidelně některé léky (např. glukokortikoidy) či lidé trpící některými chronickými onemocněními (DM, celiakie, zánět tlustého střeva, další). **Prevence osteoporózy:** Pravidelný tělesný **pohyb. Příjem vyvážené potravy**, dostatek vápníku, vitaminu D, fosforu, hořčíku, vitamínu K, stopových prvků, bohatou na obsah zeleniny a ovoce. Vyhnout se drastickým jednostranným dietám. Omezit nadměrnou konzumaci alkoholických nápojů. **Nekouřit**. Omezit příjem soli v potravě. **Vápník** v lidském těle plní důležité funkce, odpovídá za **tvrdost a pevnost kostí**, má podíl na správné funkci nervové a svalové soustavy, na činnosti srdce a srážlivosti krve. Největší tělesná zásoba vápníku (asi 99 %) je v kostech a zubech, zbytek vápníku je rozpuštěn v tělních tekutinách. S přibývajícím věkem se schopnost vstřebávat vápník zhoršuje. Vápník je důležitý v prevenci rozvoje osteoporózy a zároveň je i **základním lékem ve všech léčebných režimech osteoporózy**. **Vitamín D** je důležitý pro **vstřebání vápníku z potravy**, z léčivých přípravků a doplňků stravy. Je důležitý **pro svaly** a svalovou koordinaci, snižuje riziko pádů a zlomeniny kostí. Nedostatek vitaminu D v dětství – křivice, v dospělosti – osteomalacie, měknutí kostí. Nedostatek vitamínu D zvyšuje riziko vzniku osteoporózy. Vitamín D se tvoří v kůži po vystavení pokožky slunci (ultrafialovému B záření). Můžeme jej získat i potravou (ryby). Lidé starší 60-ti let a se zvýšeným rizikem osteoporózy, by měli užívat přípravky s vitaminem D, protože trpí velmi často jeho nedostatkem. **Cvičení** pomáhá **udržovat kostní hmotu**. Pohybová aktivita snižuje riziko pádů, posiluje svaly a zlepšuje koordinaci. Pohyb prospívá kostem nezávisle na věku. V mládí navyšuje množství kostní hmoty, v dospělosti zpomaluje její ztrátu a udržuje kosti zdravé.

Rakovina prsu je mnohonásobně častější **u žen kvůli většímu množství prsní tkáně**. To neznamená, že výskyt u mužů je nepravděpodobný. V posledních letech je **výskyt u mužů na vzestupu**. Když je nemoc u muže konečně diagnostikovaná, bývá většinou **pozdě**. Možná kvůli přehlížení příznaků. I při rychle nasazené léčbě většinou muži umírají na tuto nemoc dříve než ženy. Z důvodu generalizace rakoviny, metastazování. Mnoho lidí si myslí, že prvním příznakem rakoviny prsu je bulka v prsu. **Nemoc se může projevovat nejrůznějšími příznaky. *Změny ve struktuře pokožky prsu** nebo v jeho okolí. Vtažení může být způsobeno bulkou v prsu, která zkracuje prsní vazivo. To táhne tkáň a pokožku dovnitř a vytváří vtažený či promáčknutý vzhled. ***Změny ve struktuře pokožky prsu** nebo v jeho okolí – důlky. Mohou být známkou toho, že došlo k ucpání drobných kanálků v prsu, lymfatických cév, které pomáhají odstraňovat odpadní produkty z těla. To vede k zanícení a otoku prsu a tvorbě malých důlků připomínajících pomerančovou kůži na velké části pokožky. ***Zesílení prsní tkáně** – může být způsobeno bulkou uvnitř lalůčku mléčné žlázy nebo známku ucpání lymfatických cév. ***Vyrážka podobná ekzému**, zarudnutí bradavky nebo jejího okolí. Je to velmi vzácný příznak. ***Změny na bradavce**, vpáčení, změna polohy a tvaru. Známka toho, že se za bradavkou nachází bulka, která ji vtahuje dovnitř. ***Nezvyklý výtok** – pokud z bradavky vytéká samovolně bez zmáčknutí krev nebo hnis, může to znamenat, že nádorové buňky vystýlají malé mléčné kanálky (dukty) za bradavkou. ***Viditelné žíly na prsu** – můžou signalizovat ucpání krevních cév, způsobené bulkou nebo zvýšenou dodávkou krve do prsu, co je možný příznak nádorového růstu. ***Otok v podpaží** může znamenat přítomnost bulky v lymfatických uzlinách, nacházející se v podpaží. Někdy může být bulka v podpaží lépe postřehnutelná než bulka v prsu.

Štítná žláza. Hormony štítné žlázy **významně ovlivňují metabolismus všech živin** (tuků, cukrů, bílkovin), zasahují **do energetické rovnováhy organismu** (zvyšují energetický výdej). Jejich přiměřené množství je nutné pro správnou funkci všech orgánů a tkání organismu po celý život. Během nitroděložního vývoje embrya a plodu a po narození jsou naprosto nezbytné pro vývoj mozku. Když štítná žláza nevytváří správné množství hormonů, objevují se obtíže. Problémy se štítnou žlázou mohou být dvojí. Hypotyreóza (snížená činnost štítné žlázy, **je málo aktivní**, (produkuje **méně hormonů**). Lidé s hypotyreózou využívají energii pomaleji a jejich metabolismus je zpomalený. Je-li štítná žláza **příliš aktivní**, uvolňuje do krevního oběhu **příliš mnoho hormonů**, hypertyreóza (zvýšená činnost štítné žlázy). Tento stav metabolismus zrychluje. Jsou to nejrozšířenější poruchy štítné žlázy. Hypotyreóza je mnohem běžnější. Postihují pětkrát až osmkrát častěji ženy, ale ani muži nejsou vyloučeni z ohrožení. Ambulance navštěvují i značné počty mužských pacientů, kteří mají mnohdy výraznější formy onemocnění štítné žlázy (možná proto," že se jich to nemůže týkat").

Poruchy příjmu potravy PPP postihují v současnosti, kdy člověk nese zodpovědnost za své činy i vzhled, lidi všech věkových skupin, pohlaví, etnicit, ras, tělesných tvarů, váhových kategorií, sexuálních orientací a socioekonomických úrovní. **Nevyhýbá se ani mužskému pokolení.** Podle statistik má problémy s bulimií či anorexií z celkového počtu pacientů jen 10–15% mužů či chlapců, u obezity je toto procento výrazně vyšší. Jejich potíže jsou stejně závažné jako u žen. U mužů hrozí riziko trvalejších zdravotních komplikací kvůli větší neochotě léčit se. PPP je nemoc, kdy člověk **používá jídlo k řešení svých emocionálních problémů**. V obtížné situaci se snaží ulevit svým pocitům pomocí jídla. Jídlo přestává být jednou ze součástí jeho života, ale stává se pro něj peklem. Někteří lidé trpí, konzumují obrovská množství jídla, i když právě nemají hlad – **záchvatovité (nutkavé) přejídání**. Jiní drží tak přísné diety, že nakonec váží méně než 85 % své normální tělesné hmotnosti a doslova umírají hladem – **mentální anorexie (sebehladovění)**. Dalším typem poruch příjmu potravy jsou záchvaty přejídání, při kterých člověk během velmi krátké doby sní velké množství jídla, kterého se vzápětí snaží zbavit pomocí zvracení nebo projímadel – **mentální bulimie**.

Infekce močového ústrojí. S infekcemi močového měchýře se výrazně častěji potýkají ženy. Hrozí i mužům, převážně těm, které trápí zvětšená prostata, ledvinové kameny nebo zúžená močová trubice. Včas rozpoznat příznaky (časté močení, pálení při močení, krev v moči). Onemocnění ledvin je věnovaná samostatná kapitola.

Deprese postihují dvakrát častěji ženy oproti mužům. Příznaky jsou u jednotlivých pohlaví odlišné. **Ženy** přepadá smutek a více pláčou, **muži** vykazují až agresivní chování, jsou podráždění a frustrovaní. Pokud muži propadnou závažné depresi a nebudou se léčit, je u nich větší riziko sebevraždy. Depresím bude věnovaná samostatná kapitola.

Miroslav Gloss

UŽ PO DVACÁTÉ SE KONAL SPOLEČENSKÝ VEČER

Už před vstupem do sálu Domu kultury v Ústí nad Labem vítaly hostesky prvního února přicházející účastníky společenského večera zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty při Oblastním ředitelství v Ústí nad Labem. Slavnostně vyzdobený sál, stylově upravené stoly a úvodní přípitek navodily příjemnou atmosféru večera. A taneční večer s bohatým programem nastavil laťku tohoto již dvacátého večera opravdu vysoko. Kromě hudební skupiny došlo během večera ještě k několika dalším vystoupením zpěváků, kteří zaskočili za známé umělce. Michal David a Elvis Presley revival měli úspěch stejně jako karikaturista, který bleskově tvořil portréty každému, kdo měl zájem. Večer zpestřilo i vystoupení skupiny se svojí světelnou show. Volná nabídka množství občerstvení ve formě švédského stolu byla rovněž překvapením letošního společenského večera. Samozřejmě k tomu přispělo i množství sponzorů, největší zásluhu na tomto vydařeném večeru, kde se všichni dobře bavili, má kromě vedení SŽDC závodní výbor Odborového sdružení železničářů při Oblastním ředitelství Ústí nad Labem, který měl celý večer organizačně na starosti.

Miroslav Gloss

KARLÍKA VYCHOVÁVALA JARMILKA

„Jelikož moje sestra Jarmilka se narodila o jedenáct let dřív, asi na mě nechtěla čekat, tak jsem byl obdařen princezničkou, jak se říká. Měla o mě starost a nahrazovala v mnohém i maminku. To jsem již jedl pevnou stravu. Chodila se mnou na procházky a dělala ze mě galerii, protože mě ukazovala celým Vinohradům a okolí. Chodila do školy Na Smetance, kam jsem chodil později také. Zatímco já jsem chodil do školky, tak sestra chodila za panem Dismanem. Už tak malá. Měla spoustu kamarádek a kamarádů, a já taky. Z té doby si vzpomínám, že jsem později se chlubil tím, že se mnou chodila Eva Klepáčová – ovšem s kočárkem,“ vzpomíná na svou sestru dnes pětasedmdesátiletý **Karel Hybš**, místopředseda a člen Republikové rady seniorů OSŽ. Jeho vzpomínky, které jsou malým literárním dílkem, se dobře čtou, vzpomíná nostalgicky na své první kroky a místa her, kterými bylo pražské hlavní nádraží, kde se vlastně narodil a prožil nejkrásnější léta. Ve svých pamětech o tom píše: *„Před nádražním objektem byla po zbourání hradeb vybudována přístupová cesta se stanovištěm drožek a fiakrů. Ve střední části budovy byl umístěn úřad telegrafní, přednosty stanice, provozní kanceláře a policejní komisariát. Obě boční křídla byla zakončena podloubím, tudy přijížděly k nádraží ekvipáže. V levém křídle se nacházely tři sály pro cestující, v pravém dvorní salon s několika přepychovými místnostmi pro urozenou klientelu. Do obou věží budovy byly zasazeny hodiny, jejichž ciferníky osvětloval plyn. V roce 1901 začala přestavba nádraží. Jako kluk si vzpomínám, že jsem měl několik druhů zábavy. Mezi jednu z nich patřila jízda na lokomotivě. Tatínek dělal ve Vršovicích v dílnách hned vedle nádražní budovy. Já na Hlavním nádraží jsem sešel a procházel dopravní kanceláří. Výpravčí se mě ptal, jestli jedu za taťkou, ano, řekl jsem a prošel na první peron. Tam na mě mávnul strojvůdce. Já vylezl na lokomotivu a tunelem jsem se dostal do Vršovic, kde na mě čekal taťka.“* Tak vzpomíná na léta dětství, kdy nádraží bylo jeho domovem a práce na železnici pak později jeho povoláním. Karlovy vzpomínky jsou velmi živé a místy hodně poetické. Svoji sestru Jarmilku měl hodně rád, letos už to budou dva roky, kdy opustila tento svět a málokdo ví, že jí byla **Jarmila Šusterová-Horčičková**. Naše první televizní hlasatelka na obrazovce v roce 1956, která po únoru 1971 už na obrazovku nesměla.

Chodila do Dismanova rozhlasového dětského souboru, natočila tak desítky pořadů pro děti a také si zahrála na jevišti Národního divadla. Zahrála si (dětskou roli) v prvním československém barevném filmu Jan Roháč z Dubé (r. Vladimír Borský, 1947). V roce 1953 nastoupila do Československé televize. Nejprve působila jako sekretářka v dětském vysílání, později uváděla pořady pro děti. O něco později přišla Milena Vostřáková, v roce 1960 Heda Čechová. Na televizní obrazovce uváděla nejen televizní program a jednotlivé pořady, ale také nejrůznější přenosy koncertů, společenských i sportovních událostí, provázela diváky svátečním štědrovečerním i novoročním vysíláním, hlásila v den, kdy do kosmu vyletěl první člověk, účinkovala v hudebně zábavných televizních pořadech. Spolu se svými kolegyněmi patřila v šedesátých letech k populárním osobnostem, pořadatelé ji získávali pro moderování nejrůznějších estrád, soutěží, festivalů i plesů, zvali ji na besedy s diváky.

Události roku 1968 ji donutily nuceně odejít z obrazovky ČT. Z populární televizní hlasatelky se ze dne na den stala administrativní pracovnicí, nejprve v archivu a poté v redakci hudebního vysílání, kde působila až do odchodu do důchodu. Před kameru se po roce 1989 vracela již jen příležitostně. *„Do roku 1990 jsem nemohla nikde na veřejnosti vystupovat. Bylo to hrozné. Dokonce jsme s dcerami lepily pytlíky na příbory pro aerolinie za dva haléře za jeden. Díky své profesi jsem se setkala s mnoha báječnými lidmi a moc mě potěšilo, že v době, kdy jsem po roce 1968 byla donucena odejít z obrazovky, byla spousta herců, například Jaroslava Adamová, Václav Voska, Ladislav Pešek…, kteří nepřešli na druhou stranu ulice, když mě viděli"*, charakterizovala později toto své životní období. V roce 2014 vydala Jarmila Šusterová svoji autobiografii *„Každý den jsem měla premiéru“*.

O vzpomínky Karla Hybše se podělil Miroslav Gloss

Tip na volný čas

Jan Buchta

NEJEZTE MASO – JE MASOPUST!

Toulky – Teplice vás budou bavit

Miroslav Gloss

Zahájení lázeňské sezóny je každoroční záležitost, která přitahuje davy návštěvníků. Letos to bude již úctyhodné a neuvěřitelné číslo, 865. sezóna. Tak dlouho už zdejší město nabízí lázeňskou péči. Jmenovat všechny slavné osobnosti, které teplické lázně navštívily by bylo na dlouhý seznam. Návštěvu ruského cara Petra Velikého dodnes připomíná socha U Ptačích schodů. Každý rok je připraven velkolepý program koncertů střídavě na pěti podiích v různých částech města. Jedno z podií, Šanovská mušle, hostí dechové orchestry, lidovou hudbu, dětské sbory. Na dalších jsou pak rockové orchestry a pop skupiny všech možných žánrů, revivaly, ale vystupují i známí zpěváci se svými skupinami. To vše se koná od pátku do neděle, loni to bylo 62 hudebních skupin a sobotní večer je zakončen ohňostrojem. Na Zámeckém náměstí probíhá trh řemesel doplněný mnoha stánky s lákavými dobrotami.

V sobotu i v neděli začínají všechny koncerty už od dopoledne do pozdních večerních hodin. A to důležité na závěr, letos začínají hlavní programy **zahájení lázeňské sezóny od 25. do 26. května**.

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Jitka Temlíková – AŽD Praha, zásobovací sklad Olomouc

Rudolf Rozbořil – AZ Servis Brno

Emanuel Šmíd – Skanska ŽS

Ing. Pavel Švasta – Drážní úřad

Eliška Popelová – OHL ŽS, divize TAPS

Eva Fuxová – EŽ Praha

NEDRÁŽNÍ OBZOR

Vydává NeRV OSŽ, Dům Bohemika, Na Břehu 579/3, 190 00 Praha 9 jako internetovou přílohu čtrnáctideníku OBZOR. Redakce: Jan Buchta, Milan Sedlák, K terminálu 11, 619 00 Brno, tel.: 603 552 302, 602 749 620, 530 311 682, e-mail: *nedrazniobzor@email.cz*. Vedení redakční rady: Bc. Renata Dousková, tel.: 972 241 986 , mob.: 734 266 463, e-mail: *renata.douskova@osz.org*, Miroslav Novotný, mob.: 737 275 000, e-mail: *miroslav.novotny@osz.org*